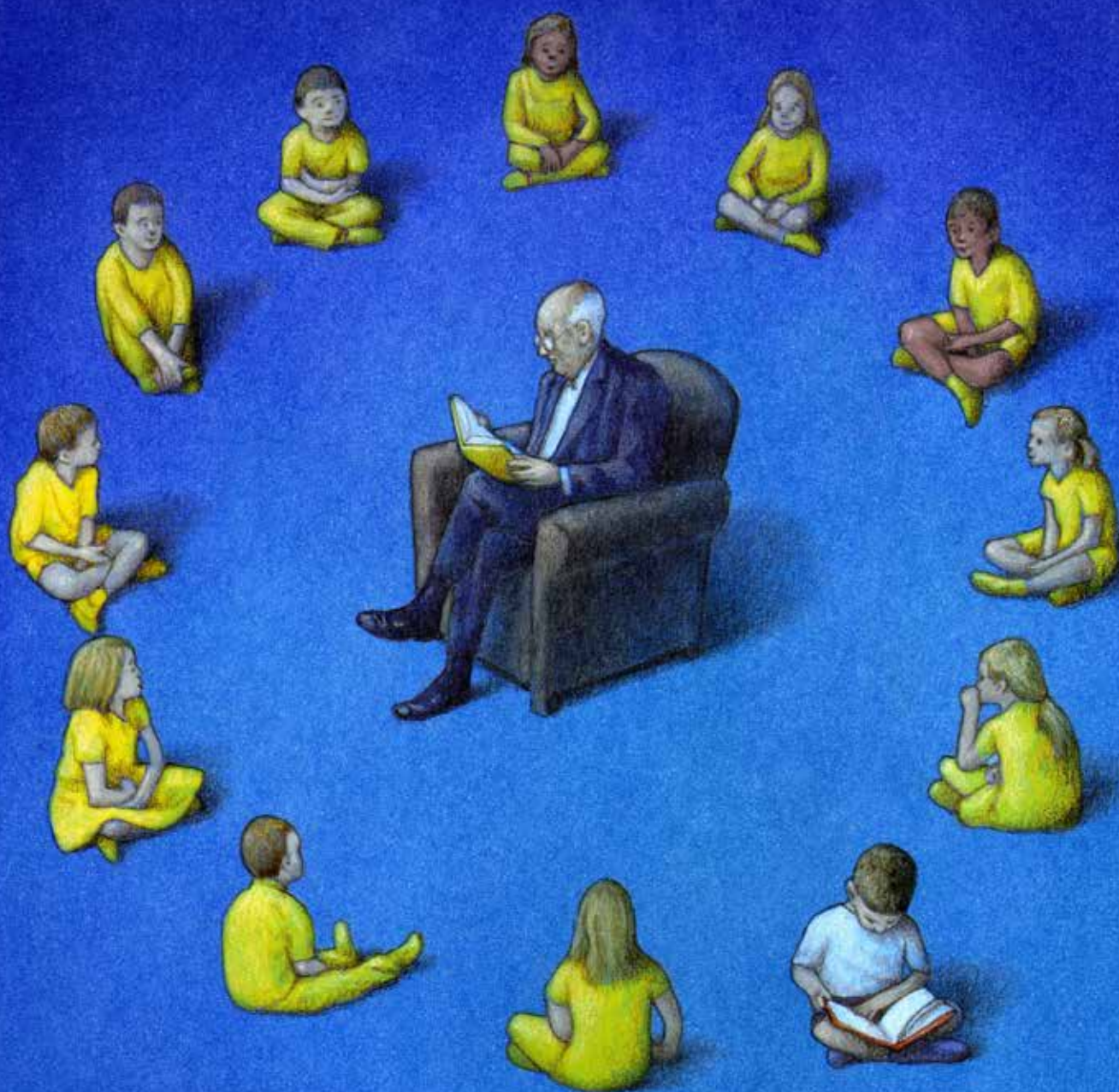

Post Referendum:

Viitorul relației culturale a Regatului
Unit cu alte națiuni europene

ABOUT THE BRITISH COUNCIL

The aim of the British Council is to create 'a basis of friendly knowledge and understanding' between the people of the United Kingdom and the wider world.

We do this by using the cultural resources of the UK to make a positive contribution to the people, institutions and governments of the countries we work with – creating opportunities, building connections and engendering trust. This makes a lasting difference to the security, prosperity and influence of the UK.

Our work helps to keep the UK safe and secure by reducing extremism and improving stability and security in strategically important countries. It increases UK prosperity by encouraging more trade, investment and tourism. It also makes a lasting difference to the UK's international influence by increasing connections and networks with key decision makers globally, increasing the number of people who know and trust the UK.

www.britishcouncil.org/organisation/policy-insight-research
<https://twitter.com/InsightBritish>

Cover illustration: Pawel Kuczynski
Additional illustrations by Andrzej Krauze
and Sophie von Hellermann

REBECCA WALTON
Director, British
Council Europa

Cuvânt Înainte

Pe 23 iunie, cetățenii Regatului Unit au luat decizia istorică de a părăsi Uniunea Europeană.

Această culegere de eseuri scrise de personalități proeminente din diverse sectoare culturale a fost comandată înaintea referendumului. Ele oferă o interpretare a legăturilor istorice, sociale, artistice, științifice și educaționale dintre Regatul Unit și alte țări europene, și o reflecție asupra modului în care acestea ar putea evolua în anii care urmează.

Am rugat autorii să scrie despre propria lor experiență, și să reflecteze în sens mai larg asupra valorii culturii ca forță de atracție durabilă atât în Europa, cât și în afara granițelor ei. Ilustrațiile comandate oferă un comentariu amuzant-ironic asupra „problemei europene” a Regatului Unit; ilustrația de pe copertă sugerează o nevoie urgentă de (re)angajare cu vecinii noștri.

Titlul colecției – Dimineața de după – este menit să sugereze că Regatului Unit are acum șansa de a face un bilanț al relațiilor sale cu alte țări europene, și de a-și reexamina legăturile culturale cu populația întregului continent.

Caracterul eterogen al Europei a stat dintotdeauna la baza productivității culturale a continentului. De la Edda la

Iliada, de la Picasso la Lascaux, Europa oferă o bogăție culturală de neegalat într-un spațiu geografic relativ izolat.

Identitățile naționale ne vin mult mai ușor multora dintre noi, însă continentul a fost întotdeauna un colectiv de facto bazat pe ideea de schimb și cooperare. Aceste condiții speciale de cooperare europeană sunt cele care au dat naștere supraabundenței creative a continentului.

Comisia Europeană a acordat o importanță deosebită legăturilor culturale și educaționale din interiorul și din afara Europei. Acum că Regatul Unit a votat să părăsească Uniunea Europeană, aceste aspecte sunt mai importante ca niciodată, și schimbările probabile care vor afecta resursele și asistența vor trebui compensate din alte surse.

British Council este organizația națională a Regatului Unit dedicată consolidării înțelegerii internaționale. Noi credem că, având în vedere rezultatul referendumului Regatului Unit cu privire la apartenența la UE, legătura culturală dintre Regatul Unit și alte națiuni europene va rămâne vitală, putând contribui la consolidarea încrederii, indiferent de soluția politică și economică care va fi în cele din urmă adoptată.

Suntem o organizație globală, cu operațiuni în întreaga lume, însă rădăcinile noastre sunt europene – am fost creați ca parte a răspunsului Regatului Unit la ascensiunea fascismului în anii 1930.

De atunci ne-am păstrat operațiuni în toată Europa traversând anii de reconstrucție postbelică și deceniile războiului rece, până acum, la provocările prezentului. De-a lungul timpului, i-am antrenat și pe alții în conversație, prin schimbul de cultură – fie că este exprimat în limbaj, educație, știință sau arte.

La fel ca fronturile atmosferice și pasările migratoare, cultura și ideile nu sunt oprite de posturile de frontieră, și nu au nevoie de pașaport. Acest lucru trebuie să fie un motiv de sărbătoare și o alinare într-o perioadă de mare nesiguranță și schimbare.

Oricare ar fi cursul evenimentelor politice în următoarele luni și în următorii ani, Europa va rămâne o arenă a schimbului cultural pentru noi toți, așa cum a fost de milenii.

MARTIN ROTH
Director, Victoria and
Albert Museum

Poate votăm pentru ieșirea din UE, dar vom rămâne mereu europeni

Regatul Unit în care locuiesc și cu care mă identific este o entitate pe care nu o pot înțelege decât în contextul încrengăturilor sale europene. Port în memorie faptul că țara în care m-am născut a declarat război națiunii care m-a primit cu brațele deschise, și pe care eu acum o consider acasă. Orașe, vieți și familii au fost distruse, la scală aproape de neimaginat – și totuși, doar câteva decenii mai târziu, o Europă ambițioasă, optimistă, tolerantă și deschisă către colaborare se înălța sfidătoare.

Ca uniune oficială, UE poate nu s-a ridicat la înălțimea așteptărilor. Dar ca uniune culturală, Europa este de neegalat. Marea Britanie – și Londra – reprezintă inima care bate a acestei Europe pe care o cunosc și iubesc. Londra pur și simplu nu ar putea fi Londra fără schimbul constant de oameni, artă și idei care are loc pe continent. Scopul nostru creativ comun este cel care transformă orașele europene în astfel de centre de putere și stârnesc invidia restului lumii. Eu – un german care conduce un muzeu britanic într-o capitală europeană internațională – sunt un beneficiar norocos al acestei deschideri.

Petrecându-mi copilăria în Stuttgart-ul de după război, amintirile mele timpurii nu asociază Marea Britanie unei insule izolate, departe de casă.

Dinamismul identității și culturii Marii Britanii era ceva familiar. Mașinile VW Beetles care zdrăngăneau în orașele noastre erau acolo datorită unui maior britanic, Ivan Hirst, care salvase linia de producție de la deces spre sfârșitul anilor patruzeci. Citeam despre renașterea Europei în *Der Spiegel*, săptămânalul politic cel mai important din Germania, fondat de britanicul John Seymour Chaloner în 1947.

Una dintre expozițiile curente de la V&A explorează viața lui Ove Arup, inginerul anglo-danez care a făcut istorie. Mutarea lui la Londra, în 1923, l-a influențat profund, pentru că a început să colaboreze cu teoreticienii moderniști europeni din domeniul arhitecturii, precum Walter Gropius și Le Corbusier. Colaborări ulterioare au contribuit la crearea unor dintre cele mai reprezentative clădiri din lume, iar astăzi Arup se află în centrul unor proiecte de infrastructură de pionierat, cum ar fi Crossrail.

În 1970, Ove Arup a ținut în fața echipei sale un discurs care este încă citit de către fiecare nou angajat în prima zi. În acest discurs, el stabilește „...două moduri de a privi căutarea fericirii: unul este de a merge direct către lucrurile la care visezi, fără restricții, adică fără a ține cont de ce crede oricine altcineva. Celălalt este de a recunoaște faptul că niciun om nu este o insulă, că viețile noastre sunt indisolubil legate de cele ale semenilor noștri, și că nu există

fericire adevărată în izolare”. Eu, ca Arup, aleg cea de-a doua cale.

Europa și relația Marii Britanii cu ea, este cu adevărat mult mai mult decât o soluție politică, un tratat sau o adunare de birocrați. Comitetele și camerele de dezbateri de la Bruxelles sunt sălile cu motoare prăfuite ale Europei, însă muzeele, galeriile, universitățile, companiile, stadioanele și studiourile noastre sunt cele care asigură combustibilul.

În cazul în care o majoritate slabă a britanicilor care se prezintă la urne trimit țara în afara UE, cei care cred că Marea Britanie va pluti apoi departe, într-o glorioasă izolare, vor fi extrem de dezamăgiți. Parte sau nu a UE, Marea Britanie va fi întotdeauna, în felul său unic, europeană, iar Europa va păstra spiritul britanic în ADN-ul său. Provocările cu care se confruntă lumea nu sunt mici. Indiferent dacă ne confruntăm cu acestea împreună, ca parte a Uniunii Europene, sau nu, legăturile culturale ale Marii Britanii cu Europa – ceva mult mai mare – nu se vor dezlega.

[O versiune mai lungă a acestui eseu a apărut inițial în London Evening Standard]

NADIA EL-SEBAI
Director executiv,
Centrul Cultural
Arabo-Britanic

Lărgim narațiunea

La începutul acestui an, Centrul Cultural Arabo-Britanic a adus opt stele în devenire de pe scena designului din Liban la Expoziția Internațională de Modă de la Somerset House pentru a prezenta modul în care au interpretat acestea tema Utopiei în modă.

În uluitoarea lor expoziție, al cărei curator a fost Fundația Starch din Beirut, designerii au prezentat versiunea lor asupra unui Beirut utopic, cu rădăcini înfipte adânc și pentru totdeauna în patrimoniul său mediteraneeen. Expoziția a fost bine primită de către colegii din industrie și de publicul larg, dornic să afle mai multe despre moda emergentă dintr-o țară încă atât de stigmatizată de conflicte. Spre marea noastră surprindere am auzit același lucru la nesfârșit: „Mediteraneeen? Cine ar fi știut?”

Centrul Cultural Arabo-Britanic este o organizație de caritate din Regatul Unit, înființat în 1977 cu scopul de a contribui la o mai bună înțelegere a lumii arabe de către publicul britanic. De la întemeierea sa, centrul a oferit comunităților din Regatul Unit acces la informații și resurse din această regiune vastă și diversă, prin activitatea organizațiilor sale rezidente

și prin propriul său program cultural.

Întrucât știrile și imaginile care prezintă conflictele din Orientul Mijlociu inundă toată mass-media, Regatul Unit se confruntă cu o viziune sărăcită asupra unei lumi arabe de multe ori redusă la o cultură omogenă; o cultură în care se pierde diversitatea de religie, etnie, limbă, practici artistice și patrimoniu cultural.

În mod asemănător, în ultimele câteva luni am fost provocați de asemenea de narațiuni reductive în dezbaterile despre locul Regatului Unit în UE. Ca și cum am asista la un meci de fotbal – Marea Britanie vs UE – este imposibil să nu devii confuz în ceea ce privește conceptul atotcuprinzător de „Europa”. Care este relația noastră cu „ea”; care este relația „ei” cu noi? Desigur, aceste identități singulare sunt imposibile: identitățile noastre sunt interconectate în mod intrinsec.

Dacă dorim să ne asigurăm că relațiile noastre cu națiunile europene rămân semnificative și dinamice, trebuie să ne străduim în continuare să distrugem narațiunile înguste pe care de multe ori ni le atribuim unii celorlalți. Oricare ar fi rezultatul pe 23 iunie, instituțiile culturale vor continua să joace un rol major, continuând să promoveze spații incluzive.

Suntem norocoși că multe instituții culturale și de artă din Regatul Unit și din alte părți ale Europei asigură un mediu sigur pentru comunitățile din întreaga lume pentru a-și comunica experiențele, identitățile și imaginațiile în diferite forme de artă. Istoria noastră și relația de lungă durată cu Orientul Mijlociu, și forța artelor noastre și a industriilor creative, garantează că Londra va rămâne un punct de întâlnire pentru culturile arabe și, prin urmare, un atu pentru Europa și restul lumii.

Rolul nostru în calitate de profesioniști în domeniul artei și lideri ai organizațiilor culturale din Regatul Unit este să ne asigurăm că avem ușile deschise către implicare, descoperire, învățare și dezbateri. Instituțiile incluzive care susțin participarea activă vor încuraja oamenii să interacționeze între ei și să își modeleze propriile relații cu Europa, lumea arabă și restul lumii.

Marea Britanie este în centrul tuturor acestor conexiuni. Cine ar fi știut?

SEAN RAINBIRD
Director, Galeria
Națională a Irlandei

Menschen bewegen – Welten verbinden*

Sloganurile comerciale transmit uneori corect și succint ceea ce încercăm să realizăm în altă parte. Căile Ferate Germane au creat în sloganul lor o legătură între emoția umană și mișcare, incluziune și interconectare. Conexiunile culturale din artele vizuale leagă ceea ce este deținut și ceea ce este împărțit, ceea ce este depozitat și ceea ce este expus, ceea ce este ascuns și ceea ce este activat, marcând o trecere între locul în care un obiect este îngrijit și potențialul său imaginativ pentru spectatori.

Artele spectacolului oferă acum din ce în ce mai multe transmisiuni în direct în cinematografe. Într-un fel, totuși, acest „imediat” se pierde în filmul unei expoziții. Încă mai trebuie să mergi la galerie. Deși spectacolele populare, arhipline, pe care mulți dintre noi le-au experimentat sunt, probabil, numai bune pentru un astfel de tratament, înlocuirea mai degrabă decât completarea prezenței efective a operei de artă pare a fi o sărăcire, mai degrabă decât îmbogățire.

Marșul inexorabil al digitalizării a extins ireversibil diversitatea și disponibilitatea obiectelor aflate în grija noastră, și a activităților din locațiile noastre. În zilele noastre, acest marș cuprinde cele mai diverse programe și proiecte, care pot fi diseminate către mulțimi de oameni inimaginabile anterior, în diverse moduri deosebit de antrenante.

Audiențele digitale pot înregistra o creștere exponențială comparativ cu numărul de vizitatori care ajung fizic la galerii, dar internetul nu poate înlocui experiența unei vizite efective.

Instituțiile publice, galeriile, site-urile și proprietățile de patrimoniu din întreaga Europă toate oferă ceva unic, iar acestea sunt deschise către mult mai mulți oameni decât înainte. Colecțiile și programele lor sunt îmbunătățite prin colaborarea cu alte organizații pe proiecte digitale, expoziții, proiecte de conservare și de cercetare.

Astfel de schimburi au fost promovate de către politicile, proiectele și programele UE.

Expoziția Vermeer Dublin 2017, de exemplu, va aduna lucrări din mai

multe orașe. Va arăta cum pictorii olandezi din Epoca de Aur și-au modificat stilul, tehnicile și subiectul într-un dialog permanent, într-un spirit de rivalitate sănătoasă, inspirație și respect reciproc, beneficiind totodată de o piață dinamică pentru operele lor. Expoziția este concepută cu proiecte similare în Olanda, Franța, pe web, film și în departamentele noastre de conservare. Aceste fire multiple care leagă colegi din Europa și America ne vor îmbogăți înțelegerea artei olandeze din Epoca de Aur.

Ce legătură au toate acestea cu faptul că Regatul Unit va fi – sau nu va mai fi – parte a Uniunii Europene?

Conectivitatea din cadrul relațiilor noastre culturale internaționale se va adapta la circumstanțe, indiferent care vor fi acestea. Barierele și convențiile controalelor vamale, contractelor de împrumut, cercetării transfrontaliere etc. vor deveni mai mult sau mai puțin oneroase.

Vor mai avea loc și alte schimbări, mai subtile. În cazul în care oamenii nu vor mai participa la reuniuni în grupurile consacrate, aplecându-se

asupra unor probleme importante pentru toate părțile și încercând să definească obiective comune, canalele de comunicare vor fi închise sau se vor fragmenta.

Crearea de noi relații va necesita timp și reconstruirea încrederii. Proiectele de cercetare la nivel european vor deveni mai puțin accesibile. Diferitele naționalități care aduc perspective noi în locurile de muncă din alte țări europene se vor confrunta cu noi obstacole în cazul în care Regatul Unit nu va mai face parte din UE. Anumite evoluții – gândiți-vă la dialogul nord-sud în derulare în Irlanda, în care schimburile culturale joacă un rol important – au beneficiat de canalele alternative care nu țin de relațiile bilaterale dintre două state. Intervențiile UE și SUA, de exemplu, au oferit căi alternative de a construi o mai bună înțelegere.

Instituțiile culturale încearcă să creeze o punte, mai degrabă decât să divizeze. Dar ele nu sunt imune la evoluțiile politice. Unele bariere ar reveni cu siguranță în cazul în care Regatul Unit va întoarce spatele celor 60 de ani

de cooperare europeană, oricât de deficiente, enervante sau birocratice au devenit unele procese ale UE.

Mese diferite, oameni diferiți, niște scaune goale. Va dura ceva timp până vom afla exact modul în care sunt afectate benzile strâns legate de conectivitate; dar ele vor fi afectate, și nu neapărat în avantajul Regatului Unit.

CHRISTOS CARRAS
Director general, Centrul
Cultural Onassis, Atena

Elogiu deschiderii

Angajamentul într-o gamă largă de domenii sociale și profesionale este esențial în succesul proiectelor culturale, și unic pentru sectorul cultural. Cultura îi antrenează pe oameni din punct de vedere intelectual, emoțional și fizic, aduce în joc noi tehnologii și noi teorii, pune în discuție ideile preconceptuate și deschide posibilități de relaționare.

Aceste atribute inerente muncii culturale au o valoare intrinsecă, ce a fost adesea estompată de nevoia recentă de a justifica investițiile în cultură prin măsurarea în primul rând a impactului lor economic pozitiv (incontestabil).

Poate că orbirea unei organizații orientate spre piață și fundamental birocratică față de importanța acestor valori, combinată cu înțelegerea tardivă a importanței economice și sociale a culturii, a avut un rezultat catastrofal. Uniunea Europeană nu a alocat niciodată resurse suficiente valorificării dinamicii identităților (culturale) locale din perspectiva unui mediu comun, împărțit. Această apreciere insuficientă a activității culturale s-a întors ca un bumerang împotriva noastră, pentru că cele mai grave forme ale diferențelor culturale locale percepute renasc ca forțe

politice naționaliste, izolaționiste și intolerante. O concepție a identității culturale care transcende ideea de națiune ar putea contrabalansa această tendință periculoasă.

Cu toate acestea, în ultimele decenii, ușurința cu care se poate face schimb de lucrări artistice în Europa a contribuit oarecum la crearea unei sfere comune de practică și experiență în moduri în care numai o acțiune culturală o poate face. Așa cum este cazul cu cea mai mare parte din multele lucruri bune ce țin de Proiectul European, această ușurință a devenit atât de diafană pentru noi, încât aproape că și-a pierdut valoarea percepută.

La un anumit nivel, schimbul cultural nu este dependent de formele de uniune politică. De-a lungul istoriei

idei, stiluri, materiale și cunoștințe și-au găsit drumul dincolo de frontiere altfel imposibil de pătruns. Ideile artistice au rezonanță, și

rezonanța se propagă. Ce este însă unic în Uniunea Europeană este, pe de o parte, libertatea de mișcare și de a produce activitate culturală în cadrul Uniunii, și, pe de altă parte, stimulentele existente pentru a crea și menține

rețele de instituții culturale.

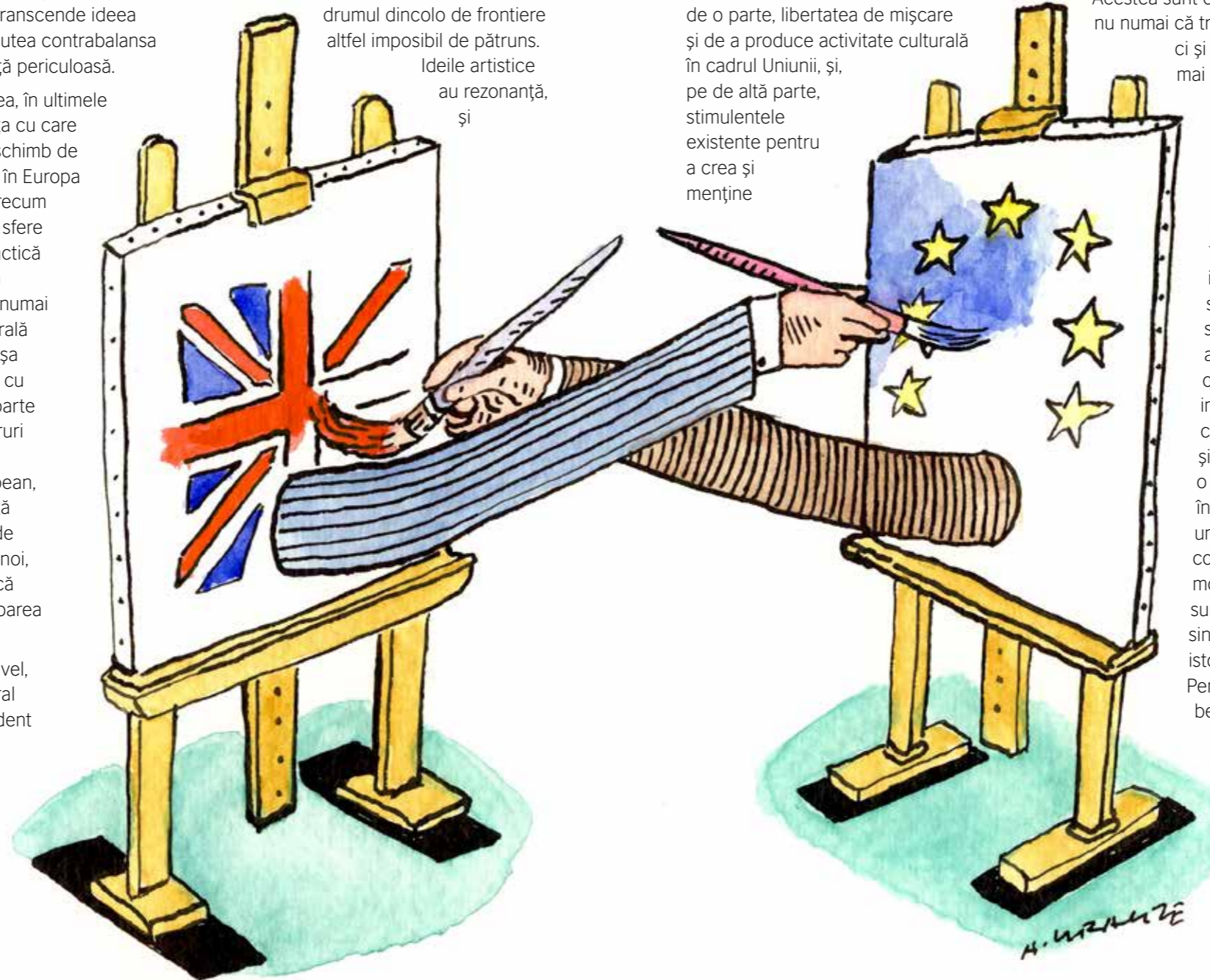
Acestea sunt două cadre care nu numai că trebuie menținute, ci și consolidate și mai mult în viitor. Ar

fi bine să nu existe obstacole în calea artiștilor care lucrează și care își prezintă activitatea liber în Europa, iar instituțiile trebuie să-și dezvolte și să-și promoveze activitățile culturale la nivel internațional. Libera circulație a ideilor și a practicilor este o forță puternică în (re)formularea unor probleme contemporane în moduri care nu sunt limitate la o singură perspectivă istorică și culturală. Pentru instituții, beneficiile creării de rețele la nivel de expunere, transfer de cunoștințe, mobilitate

a actorilor culturali, și o serie de efecte de multiplicare sunt evidente, dar această creare de rețele adaugă în același timp o povară financiară și managerială, și de aceea, stimulentele pentru a le încuraja trebuie să fie menținute și chiar extinse.

Pentru o instituție culturală din Grecia, care se concentrează asupra muncii contemporane în teatru, dans, muzică, arte vizuale și arte aplicate, critică în domeniul cultural și educație artistică, beneficiile cooperării culturale europene sunt evidente zi de zi: facilitarea mobilității tinerilor artiști, schimbul de cunoștințe și exemple de bună practică, participarea la elaborarea unor noi strategii în cadrul rețelelor care furnizează o masă critică pentru punerea în aplicare a acestora, sprijin financiar pentru acțiunile care sunt adesea inovatoare și experimentale, dar care oferă importante perspective și experiențe. Aceste aspecte ale muncii noastre, dar și altele, ar fi adesea imposibile sau cel puțin foarte dificil de realizat în afara Uniunii Europene și a cadrelor pe care le dezvoltă aceasta.

Dacă cineva vrea să păstreze și să consolideze schimburile culturale, nu are niciun sens să părăsească o structură transnațională care le facilitează.

AGNÈS CATHERINE
POIRIER
Jurnalist, scriitor și om
de televiziune și radio

Opusele se atrag

Oricâte provocări aruncă în calea noastră Istoria, modurile de gândire opuse se vor atrage întotdeauna. La cincisprezece ani după ce companiile low-cost aeriene au deschis la propriu spațiul aerian european europenilor cu buget restrâns și studenților însetați de noutate și cunoaștere, nu ne mai putem întoarce la mentalitatea granițelor închise, fie că facem parte din aceeași piață, fie că nu facem. Marea Britanie și continentul sunt unite pentru totdeauna, din punct de vedere cultural, intelectual, artistic, științific și, bineînțeles, economic.

Diferențele dintre modurile noastre de a gândi, trăi, vorbi, ne îmbrăca, mânca, bea și iubi, pentru a enumera doar câteva dintre ele, înseamnă că atât timp cât vor exista minți curioase, oamenii tineri și mai puțin tineri vor dori să călătorească, să descopere, să-și înțeleagă vecinii și să povestească la întoarcerea acasă despre minunile pe care le-au găsit dincolo de granițele lor. Europa, și nu ne referim numai la statele membre ale Uniunii Europene, este o colecție de culturi foarte distincte, fiecare cu

unicitatea și fascinația ei proprie. Iar Marea Britanie a fost, și va rămâne întotdeauna, unul dintre ingredientele sale de o atractivitate unică.

La întrebarea „Ce înseamnă de fapt spiritul britanic?”, nici chiar britanicii nu cad de acord întotdeauna. Noi, pe continent, avem poate o idee mai clară și o perspectivă mai detașată. Pentru cei mai mulți dintre noi, europenii, înseamnă limba sa, literatura sa și teatrul său. Marea Britanie a dat lumii o limbă bogată și melodioasă, care este în prezent cea mai folosită limbă de circulație internațională. Din multe puncte de vedere, limba engleză a devenit și limba Europei. Și dacă tinerii europeni se îngrămădesc către universitățile britanice, este pentru a lua parte la acest schimb lingvistic și la această sărbătorire a unei comori comune.

Britanicii, de asemenea, gândesc adesea diferit, ceea ce alimentează dezbateri provocatoare, care îmbogățesc și frecvent ridică nivelul discursului nostru comun. La rândul ei, Marea Britanie beneficiază imens de influxul de minți europene tinere care vin pe meleagurile sale, și cea

mai fructuoasă fecundare încrucișată are loc în fiecare domeniu, de la științe la arte. Fiecare dintre noi ține o oglindă către vecinul său și această confruntare de idei și perspective diferite îmbogățește conversația europeană. A devenit acum parte din viețile noastre și nu putem da timpul înapoi. În prezent, multe dintre cele mai mari instituții de artă sunt încredințate unor istorici de artă emeriți, născuți dincolo de granițe. Este extraordinar dacă ne gândim că astfel de instituții naționale de prestigiu, precum British Museum, Galeria Uffizi din Florența sau Academia din Veneția, sunt la momentul actual conduse de către istorici de artă germani. Acest lucru ar fi fost de neconceput cu doar douăzeci de ani în urmă și este, în mod clar, Europa în acțiune, o Europă a excelenței și a schimbului dincolo de prejudecățile naționale.

Atât timp cât oamenii votează cu picioarele și atât timp cât își doresc să descopere ce se află dincolo de orizontul lor, spiritul european va continua să existe. Trăiască diferențele!

JOHN DUBBER
Șeful Departamentului Politici și
Relații Externe, British Council

Nu întreba ce poate face Europa pentru noi...

Compania pentru referendum a generat multă înfierbântare, însă nu întotdeauna același nivel de iluminare. În graba de a scoate în evidență avantajele relative ale accesului la piața unică, protecției drepturilor lucrătorilor sau abilității de a controla imigrația, activiștii de ambele părți au neglijat adesea dimensiunea culturală mai largă, care este o parte integrantă a discuțiilor privind identitatea națională și rolul internațional al Regatului Unit.

Regatul Unit este astăzi un punct de confluență între Europa, Commonwealth și restul lumii; un centru global pentru oameni, culturi, idei, limbi și conexiuni. Însă deși statutul nostru de punct de legătură culturală la nivel mondial are avantaje enorme, el nu ne-a ajutat întotdeauna să avem o concepție clară despre noi înșine ca națiune.

Regatul Unit se luptă de multă vreme să își accepte istoria și identitatea europeană, atlantică și imperială. Rămânem în continuare împărțiți între poziția noastră geografică, istoria și cultura comună cu continentul, legăturile noastre de limbă și cultură cu lumea vorbitoare de limbă engleză, și legăturile noastre istorice și culturale cu Commonwealth-ul mai larg.

În urma referendumului, cultura poate juca un rol important în a ne ajuta să dezvoltăm o concepție contemporană mai clară despre noi înșine ca națiune, și să ne definim mai bine aspirațiile internaționale. O dezbateră culturală națională ne poate ajuta să explorăm ce înseamnă să fii britanic în lumea de astăzi. Aceasta poate oferi oamenilor mijloacele pentru a-și pune întrebarea în ce fel de țară doresc să trăiască, și ce fel de viziune avem pentru rolul nostru la nivel mondial.

Istoria diferită a Regatului Unit și memoria colectivă fac ca mulți oameni să aibă sentimente diferite față de UE, comparativ cu colegii noștri europeni. Pentru mulți, apartenența la UE a fost întotdeauna mai mult o chestiune de calcul pragmatic, decât una sentimentală. La rândul lor, mulți europeni sunt intrigați de ambivalența britanică față de „Proiectul european”. Schimburile culturale ne pot ajuta să vedem lumea prin ochii celor de pe continent și de mai departe, și să le înțelegem punctele de vedere și aspirațiile. De asemenea, ele sunt esențiale pentru construirea și reconstruirea relațiilor de prietenie și încredere la nivel internațional – ceva necesar, indiferent dacă viitorul nostru se află în interiorul sau în afara Uniunii Europene. Vom continua cu siguranță să ne confruntăm cu

aceleași provocări internaționale majore ca și vecinii noștri, și va trebui să lucrăm împreună pentru a le depăși - de la schimbările climatice la creșterea extremismului.

Într-unul dintre discursurile de mare impact ale secolului 20, noul președinte al Statelor Unite, John F. Kennedy, a folosit cuvântarea sa inaugurală pentru a spune omenirii că „făclia a fost predată unei noi generații” de americani, și a invitat publicul să se întrebe „nu ce poate face țara pentru tine, ci ce poți face tu pentru țara ta”. Mai puțin cunoscută a fost fraza următoare, în care a cerut „concetățenilor lumii”: „nu întrebați ce va face America pentru voi, ci ce vom face împreună pentru libertatea omului”.

Este rezumată aici o provocare importantă cu care se confruntă astăzi Regatul Unit. Indiferent de rezultatul referendumului, acum este momentul potrivit pentru a ne pune câteva întrebări mai profunde cu privire la identitatea și valorile culturale ale Regatului Unit. Este, de asemenea, o ocazie de a explora nu doar beneficiile pe termen scurt pe care ni le dorim de la relațiile cu alte țări europene, ci și ce viziune avem pentru contribuția noastră viitoare în Europa și în lume.

SIR MARTYN POLIAKOFF
Profesor de cercetare în domeniul chimiei, Universitatea din Nottingham; Vice-președinte, Consiliul Consultativ al Academiiilor de Științe Europene; prezentator de subiecte științifice pe YouTube*

O zi de neuitat?

23 iunie reprezintă o zi importantă pentru mine. Este aniversarea nunții mele. În acest an, am rezervat o masă pentru ora 18, astfel încât cina noastră să nu fie stricată de sondajul de la ieșirea de la urne. Dar am mers prea departe cu șirul gândurilor.

Am o experiență internațională și am lucrat pe probleme științifice internaționale timp de mulți ani. Sunt profesor universitar în domeniul chimiei. Tatăl meu a fost rus, mama mea a fost englezoaică și am crescut într-o casă în care se vorbea rusa, franceza și germana.

Cu toate acestea, am trăit în Regatul Unit toată viața și mă simt britanic. Străbunicul meu a fost un aristocrat, și un frate al bunicului a fost ministru în timpul Primului Război Mondial. Din 2011, sunt, de asemenea, secretarul de externe al Societății Regale, fiind, de fapt, un ambasador al științei din Marea Britanie. Până când îmi voi termina mandatul în luna noiembrie a acestui an, voi fi vizitat 30 de țări din afara Regatului Unit, 15 dintre ele în UE, promovând munca oamenilor de știință din Marea Britanie și rolul științei ca întreprindere globală.

De asemenea, sunt activ în cercetare și, la fel ca majoritatea cercetătorilor, o mare parte din timpul meu este petrecut în elaborarea proiectelor pentru obținerea de finanțare. Obținerea granturilor de cercetare a fost dificilă pe tot parcursul carierei

mele, iar acum este mai competitivă ca niciodată. Activitatea mea de cercetare se bucură de sprijin din partea UE de peste treizeci de ani.

Nu sunt singurul. Sub egida programului-cadru 7 al UE, doar Germania a primit mai multe fonduri de cercetare decât Regatul Unit. Într-adevăr, Regatul Unit primește mai mult decât contribuie la finanțarea cercetării în UE. Statisticile oficiale indică faptul că între 2007 și 2013, am contribuit la activitățile de cercetare și dezvoltare ale UE cu 5,4 miliarde de euro, și, în aceeași perioadă, am primit 8,8 miliarde de euro în fonduri UE pentru cercetare, dezvoltare și inovare. Această finanțare include granturi de la Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA), care oferă burse post-doctorale și burse pentru tinerii cercetători care vin în Marea Britanie, inclusiv în laboratorul meu.

În prezent, am un cercetător postdoctoral și un student, ambii talentați, care lucrează în cadrul unor programe MSCA. Finanțarea MSCA a condus la trei căsătorii internaționale în rândul colegilor mei, și două cupluri au rămas aici, contribuind la activitatea de cercetare din Marea Britanie. Desigur, există o birocrație asociată fondurilor UE, dar este mai mică decât în cazul unor programe de granturi din Marea Britanie.

Valoarea reală a UE pentru mine și mulți alți cercetători din Marea Britanie este colaborarea pe care o încurajează. O mare parte din

finanțare este acordată consorțiilor de oameni de știință din mai multe țări ale UE care lucrează împreună pentru a aborda probleme importante de cercetare. De fapt, colaborarea Marii Britanii cu partenerii din UE crește într-un ritm mai rapid decât colaborarea cu partenerii din SUA. În 2015, aproximativ 30% din munca de cercetare din Marea Britanie a implicat colaborarea cu parteneri din UE, inclusiv cea mai mare realizare a mea din acel an.

Am, de asemenea, un al treilea loc de muncă. Sunt vice-președinte al Consiliului Consultativ al Academiiilor de Științe Europene, care realizează rapoarte de cercetare relevante menite a oferi informații factorilor de decizie din întreaga UE cu privire la subiecte cum ar fi condițiile meteo extreme sau durabilitatea marină. Astfel de informații sunt importante deoarece aceste aspecte sunt transnaționale și afectează întregul continent și nu numai. Oamenii de știință din Regatul Unit pot aduce o contribuție uriașă, dar nu pot rezolva aceste probleme de unii singuri.

Până în momentul în care citiți acest material, rezultatul referendumului va fi cunoscut, iar eu voi evalua de zor impactul rezultatului asupra științei din Marea Britanie. Oricare ar fi rezultatul, 23 iunie va rămâne o zi fericită pentru mine – dar numai timpul ne va spune dacă rezultatul referendumului este ceva de care ne vom aminti cu drag.

NICK BARLEY
Director, Festivalul Internațional de Carte de la Edinburgh

Înflorirea spiritului uman

Una dintre caracteristicile cele mai izbitoare ale dezbaterii asupra referendumului din Marea Britanie a fost absența relativă a vocilor pasionale în favoarea rămânerii în Uniunea Europeană. Cei mai mulți oameni care trăiesc în Europa de azi nu erau încă născuți în 1950, când țările au început să se unească în jurul ideii că ar putea lucra împreună pentru a asigura o pace durabilă. Cu toate acestea, după mai puțin de șaptezeci de ani, criticii au câștigat teren cu pretențiile lor că Uniunea Europeană este prea adesea nedemocratică, aproape întotdeauna birocratică și, în unele aspecte, este pur și simplu inadecvată.

Cât de repede au ajuns acești critici să treacă cu vederea succesele UE. În afară de faptul că este o zonă comercială înfloritoare, această Europă unită și-a îndeplinit obiectivele în nenumărate feluri, și, probabil, cu precădere în două domenii cheie. În primul rând, promovarea extrem de eficientă a drepturilor omului și a democrației au contribuit la transformarea Europei în una dintre cele mai atractive zone din lume pentru a trăi. În al doilea rând, după secole de vărsare de sânge, UE a reușit să mențină pacea mai mult sau mai puțin durabilă pe întregul continent.

La mijlocul secolului al XX-lea, cu pacea în vedere, Edinburgh, Amsterdam și Avignon au fost desemnate orașe-festival, pentru a oferi „o platformă pentru înflorirea spiritului uman”. Astăzi, festivalurile din Edinburgh sunt o poveste de succes de renume mondial, dublând populația orașului în fiecare august, când turiști din întreaga lume vin în Scoția pentru un festin cultural.

Acest succes nu pare să se atenueze. Festivalurile sunt industria în creștere a secolului al XXI-lea în cultură: nu doar festivaluri literare, cum ar fi al nostru, dar, de asemenea, de muzică, teatru, comedie, artă și festivaluri culturale de toate felurile. Politicianul Shirley Williams mi-a spus odată că festivalurile au înlocuit mitingurile politice și congregațiile bisericești, devenind cele mai importante adunări publice din viața britanică. Observația ei se aplică și în multe alte țări europene. Din acest motiv, festivalurile oferă o oportunitate extraordinară Europei să cultive schimburile interculturale, fie la festivalul de teatru din Avignon, la Eisteddfod în Țara Galilor sau la Festivalul literar Joseph Conrad din Cracovia.

Cele mai multe festivaluri de artă depind într-o oarecare măsură de investiții publice, dar generează profituri impresionante, atât economice, cât și culturale. Luate

în ansamblu, ele aduc laolaltă, în fiecare an, milioane de cetățeni europeni pentru a sărbători „spiritul uman”, dând glas activităților locale, de masă, și prezentându-le alături de artiști de renume internațional.

Posibilitățile de colaborare sunt aproape nelimitate. Media și canalele de distribuție digitale fac posibilă înregistrarea și promovarea evenimentelor festivalurilor pe scală largă, fie on-line, fie chiar și în cinematografe – oferind astfel posibilitatea diseminării pe scară largă a ideilor. Mai mult decât atât, dezvoltarea platformelor de învățare on-line, cum ar fi Massive Open Online Courses (MOOCs) începe să ofere posibilități serioase festivalurilor de a genera parteneriate pe termen lung care să implice deopotrivă membri ai publicului și instituții academice.

Dinamice, independente și adesea anarhice, festivalurile nu sunt un panaceu și nu își vor convinge neapărat publicul să iubească UE. Cu toate acestea, ele pot juca un rol în prima linie în căutarea iluminismului european.

JOHANNES EBERT
Secretar general,
Goethe-Institut

Trecem dincolo de liniile care ne despart

Cooperarea europeană are o importanță strategică pentru Goethe-Institut și este un element stabil al muncii noastre de mai mulți ani.

Cooperarea noastră cu partenerii europeni din interiorul și din afara Europei ne oferă oportunitatea de a contribui la conturarea viitorului Europei într-un dialog creativ, critic, dar și constructiv. Proiectele noastre de succes implementate în comun dovedesc acest lucru!

Indiferent de rezultatul referendumului din Regatul Unit cu privire la apartenența la Uniunea Europeană (și sper cu sinceritate astăzi, când redactez acest text, că cei care votează pentru rămânerea în UE, și, astfel, pentru o Europă comună coerentă, vor câștiga), Goethe-Institut va susține continuarea dialogului pe termen lung cu partenerii săi din Regatul Unit.

Ne-am dori, în special, să abordăm aspectele care au primit mai puțină atenție din partea publicului în timpul dezbaterilor uneori aprinse, dar care rămân însă cruciale. În timp ce în prezent se face schimb, în principal, de argumente politice, economice sau financiare, se pare că o discuție mai largă asupra întrebărilor cu privire la valorile comune a fost împinsă în umbră – întrebări despre diversitatea culturală sau despre oportunitățile din activitatea culturală și educațională europeană pentru coeziunea europeană și rolul Europei în lume.

So Glad You Stayed, Britannia
Artist: Sophie Von Hellermann

Dar dacă noi nu tratăm în mod corespunzător aceste aspecte, probleme cheie, care se referă, în ultimă instanță, și la crearea unei identități europene, vor rămâne neatinse. Goethe-Institut lucrează activ și cu angajamentul necesar, în Regatul Unit, și dorește să își valorifice bunele legături cu instituțiile din cultură și educație pentru relansarea acestei discuții.

După părerea mea, va fi în primul rând necesar - dar și foarte incitant - să ne concentrăm atenția asupra liniilor care ne despart în societate. În cazul în care părți semnificative ale societății manifestă rezerve cu privire la unitatea și solidaritatea europeană, trebuie să ne întrebăm cu ce subiecte, oferte și în ce formate putem ajunge la și discuta cu cei care sunt critici la adresa Europei.

Institutele Goethe din Londra și Glasgow sunt implicate în numeroase rețele locale și europene. Acestea nu oferă numai platforme pentru proiecte specifice, ci și pentru considerente strategice, care sunt importante pentru modelarea comună a viitorului Europei.

Indiferent de modul în care se încheie referendumul de pe 23 iunie, dezbaterile anterioare, divizarea societății din Marea Britanie, dar și din alte țări ale Uniunii, în susținători și adversari ai UE reprezintă o provocare la adresa, dar și o revitalizare a, schimbului cultural. Poate că referendumul se va dovedi a fi evenimentul care dă naștere la discuții și evoluții importante, nu numai în Marea Britanie, ci și în toată Europa!

GAIL CARDEW
Profesor de Știință, Cultură și
Societate la Institutul Regal, și
președinte al Comitetului de
Supraveghere al Forumului
Deschis EuroScience

Orașele Europene ale Științei

Știați că în 2016 Capitala Europeană a Științei este Manchester, Regatul Unit? Acest titlu i-a fost conferit orașului deoarece în luna iulie a acestui an – la câteva săptămâni după ce populația din Marea Britanie se va îndrepta către urne pentru a vota în cadrul referendumului european – va găzdui Forumul Deschis EuroScience (EuroScience Open Forum – ESOF), cea mai mare conferință de știință generală din Europa.

Sunt un membru loial al EuroScience – organizația de masă, apolitică, din spatele acestei conferințe – de mulți ani. Ca rezultat, sunt președintele comisiei care alege orașele gazdă ale ESOF, ceea ce, îmi place să cred, seamănă un pic cu alegerea unui oraș olimpic, însă pentru știință, nu pentru sport.

Această comparație are mai mult substrat decât s-ar putea crede. Întreaga esență a ESOF constă în faptul că aduce laolaltă oameni de știință emeriți din întreaga Europă („sportivii de elită” ai științei europene, să zicem), pentru a discuta și dezbate probleme de știință în sensul său cel mai larg.

Oamenii de știință își împărtășesc activitatea cu alte persoane din afara disciplinelor lor, reflectează asupra factorilor care le afectează practicile de lucru - cum ar fi etica, politica, afacerile, finanțarea și carierele – și discută tendințele importante cu care se confruntă comunitatea științifică. Există chiar și premii, distincții și

burse pentru tinerii cercetători și jurnaliști din domeniul științei.

Toate acestea sunt însă discutate într-un format deschis, în inima orașului, alături de restul scenei culturale. Au loc expoziții de știință, lecturi de poezie, cafenele de știință, festivaluri de film, piese de teatru și nenumărate alte activități care inspiră, provoacă și trezesc interesul unui public mult mai larg (sau, păstrând comparația cu jocurile olimpice, „spectatorilor”).

Acest lucru este foarte important pentru mine. Știința ne modelează viața, culturile și viitorul în mai multe moduri. Sarcina găsirii celui mai bun mod de a valorifica știința în beneficiul maxim al societății este, cred eu, mult prea importantă pentru a fi lăsată doar în seama oamenilor de știință.

Cu toate că această poziționare a științei în însăși inima „culturii” poate părea foarte modernă ca abordare, nu este, de fapt, cu totul nouă. Timp de 200 de ani, Institutul Regal – cu diversele sale discuții publice cu privire la arte și științele umaniste, precum și la matematică și științe – a îmbrățișat și el acest concept prin încercarea de a depăși tendința de separare în „două culturi” identificată de către CP Snow.

Am tot discutat ce să facem la Manchester, în cazul în care britanicii votează pentru părăsirea Europei. Mulți oameni de știință sunt îngrijorați cu privire la impactul pe termen lung și pe termen scurt, în special asupra finanțării și mobilității oamenilor de știință aflați la început de carieră,

care este esențială pentru a obține o experiență de cercetare valoroasă. Alții sunt îngrijorați cu privire la capacitatea Regatului Unit de a juca un rol influent în proiecte științifice pan-europene de amploare.

Dar, chiar și mai puțin clar este efectul pe termen lung pe care ieșirea din UE l-ar avea asupra aspectelor sociale și culturale ale științei. În ceea ce privește știința și cultura, s-ar îmbogăți, ar slăbi sau ar rămâne neschimbată societatea din Regatul Unit în afara Uniunii Europene?

Într-o anumită măsură, va depinde de relațiile dintre oamenii de știință – relațiile personale formate între indivizi care sunt energizați de un interes comun în descoperirea științifică și creația tehnologică. Aceste conexiuni sunt foarte puternice, și de multe ori funcționează dincolo de limitele unei națiuni sau unui organism supra-național. Dar va depinde, de asemenea, de eforturile continue de a poziționa știința cu adevărat în centrul culturii, și de a implica o secțiune transversală mai largă a societății în discuțiile despre viitorul nostru comun, dependent de știință și tehnologie.

Oricare ar fi rezultatul referendumului, un lucru nu se va schimba – voi prezida în continuare programul de promovare a științei, culturii și societății în Manchester în iulie.

Și voi face același lucru în Toulouse, la ESOF2018, și în orice oraș european care vom decide că va deveni gazda ESOF în 2020.

FRANK BURNET
Profesor de Științe
ale Comunicării

Însemnări din Casa Înțelepciunii

Știința a jucat întotdeauna un rol principal în crearea și menținerea relațiilor culturale.

Putem spune că cel mai important exemplu în acest sens datează din mileniul întâi, când Califatul abbasid din Bagdad a înființat Casa Înțelepciunii și a adus în ea – pentru a fi traduse în limba arabă – texte științifice din Grecia, India, Persia și China.

Califatul a angajat, de asemenea, oameni de știință geniali, precum legendarii frați Banu Musa, să aplice și să extindă cunoștințele științifice dobândite în acest mod, atât în proiecte de inginerie civilă la scară mare, pentru a îmbunătăți sistemele de irigare, de exemplu, cât și pentru a furniza califului primele jucării ale puterii pe care acesta le putea folosi pentru a ferma și impresiona și, foarte probabil, pentru a intimida într-un mod subtil vizitatorii care ajungeau la curtea sa. Un alt Califat, în Cordoba, în Iberia Islamică, a facilitat transferul de cunoștințe științifice în Europa, către sfârșitul mileniului întâi.

În vremurile noastre, una dintre cele mai mari realizări științifice recente din Europa, acceleratorul de particule, este un copil al acestei legături culturale. Realizarea sa a implicat eforturile a peste 100 de națiuni, multe cu istorii de antipatie reciprocă, dar care și-au dorit să lucreze împreună pentru a împărtăși competențe și cunoștințe, în timp ce creau condițiile care au existat la o miliardime de secundă după Big Bang și au continuat prin a identifica bosonul Higgs.

S-a sugerat că trebuie să se convină de urgență asupra unui model similar de creare a unei instituții internaționale de specialitate, ca o modalitate de contracararea a unei amenințări ce planează asupra tuturor culturilor de pe planetă: schimbările climatice.

Faptul că acest lucru chiar ar putea fi posibil este o dovadă a naturii globale a matricei în care lucrează oamenii de știință din Regatul Unit, precum și a naturii drumului lor în materie de descoperiri, care îi atrage într-o rețea strânsă de colaborări internaționale, care sunt doar marginal

dependente de geopolitică.

Acest schimb trebuie să fie făcut de către oamenii de știință cu competențele necesare, folosind noi formate antrenante de transfer de cunoștințe.

Am avut onoarea de a face parte din echipa care a conceput FameLab, un concurs de talente internaționale, care oferă oamenilor de știință trei minute pentru a spune o poveste științifică în fața unui public. FameLab se organizează acum în peste 30 de țări din întreaga lume, inclusiv, în acest an, în 13 țări membre ale UE; iar finala internațională reunește toți câștigătorii naționali. Cei mai mulți dintre acești oameni de știință sunt la începutul carierei lor, iar mulți vor rămâne prieteni pe viață.

Următorul mare pas este valorificarea angajamentului și energiei lor pentru a fi siguri că toți cetățenii lumii au șansa de a lua parte la aventură – pentru că este, în esență, o călătorie în viitorul întregii omeniri.

MICHAEL BIRD
Director Rusia,
British Council

Oameni, respect, încredere – o perspectivă pe termen lung din Rusia

În cursul campaniei pentru referendumul UE, îmi amintesc doar de doi ruși care m-au întrebat dacă

Regatul Unit va părăsi într-adevăr UE, în timp ce în timpul campaniei pentru referendumul scoțian am purtat cel puțin două conversații în fiecare zi despre potențiala dezintegrare a Regatului Unit.

M-am întrebat de ce, și am ajuns la concluzia că posibilitatea independenței Scoției i-a fascinat pe ruși pentru că nu se potrivea cu ideea lor de Regatul Unit, în timp ce complexitatea relației Regatului Unit cu Europa se poate recunoaște în propriile relații ale Rusiei cu Europa.

Rusia, se spune, are un trecut imprevizibil, dar există un fir care trece prin istoria rusă, și anume, dacă Rusia face parte din Europa, sau dacă are un destin propriu.

Vedem acest fir în secolul al XIX-lea, în polemica dintre slavofilism și occidentalism; îl vedem în secolul al XX-lea în bătălia ideologică care a dus la Socialism într-o Singură Țară; și îl vedem astăzi, la 25 de ani după destrămarea Uniunii Sovietice, în reafirmarea „valorilor culturale rusești”.

În secolul al XXI-lea, eu îl văd ca Modernitate vs Conservatorism.

Sunt oamenii, națiunile și umanitatea interconectate? Sau ideea de stat național auto-suficient are un viitor?

Lucrând pentru o organizație care conectează oameni din întreaga lume, îmi cunosc răspunsul; și lucrând pentru British Council în Rusia, consider ceea ce facem ca reamintind Rusiei că face parte din Europa și din întreaga lume.

Acest lucru este important într-un moment în care mulți simt că Rusia este prea obsedată de ea însăși, și mulți oameni din Rusia simt că Europa și lumea întreagă se întorc împotriva lor.

Pentru mine, aceasta nu este o declarație politică, ci o afirmare a valorilor culturale comune. În Rusia, cu cât sunt mai dificile relațiile politice, cu atât mai apreciate sunt relațiile culturale.

Programul Anul Culturii Regatul Unit-Rusia derulat în 2014, anul în care relațiile politice s-au deteriorat în mod serios, a fost descrisă de Martin Roth, director al V&A (totodată, o altă persoană care scrie pentru această publicație), ca „un kit cultural de urgență într-o situație dificilă”.

Anul Limbii și Literaturii derulat prin programul Regatul Unit-Rusia în 2016 îl sărbătorește pe Shakespeare,

„cel mai rus scriitor englez”, potrivit consilierului prezidențial rus pentru relațiile culturale internaționale, Mikhail Shvydkoy.

Avem nevoie de mult mai multe programe similare. Dirijorul Valery Gergiev, director al Teatrului Mariinsky, spune: „Rusia fără cultură nu este o țară – este doar o bucată imensă de pământ”. În secolul al XXI-lea, platformele digitale ne oferă instrumentele necesare pentru a conecta oamenii din punct de vedere cultural, de-a curmezișul acestei bucăți imense de pământ.

Relațiile culturale cu Rusia sunt în întregime despre oameni, respect și încredere. De asemenea, ele ne impun adoptarea unei viziuni pe termen lung. Nu trebuie să permitem definirea muncii noastre în funcție de ciclurile politice, care în Rusia tind să fie extreme.

Când transcend problemele imediate ale zilei și iau în calcul o viziune pe termen lung, ideea mare este cea enunțată de Mihail Gorbaciov, în timpul primei mele delegări la Moscova: Casa Europeană Comună. Eu încă nu o văd funcționând în lumea politică, dar în lumea culturală, în opinia mea, funcționează, într-adevăr, foarte bine.

LYUBOV KOSTOVA
Director Bulgaria,
British Council

Limbajul internațional al științei

La o petrecere într-un club aglomerat din Stockholm, Bo a comandat o băutură. Chelnerița s-a uitat la el și a exclamat: „Oh, ești de la FameLab! Te-am văzut la muzeul din Londra!”

Bo era un doctorand bulgar în Suedia, și tocmai se întorsese de la evenimentul „Hall of FameLab”, eveniment pe care l-am organizat pentru Noaptea Cercetătorilor Europeni, la Muzeul de Istorie Naturală din Londra.

El era, împreună cu alți câțiva oameni de știință tineri aflați la început de carieră, pe care i-am adus laolaltă din diferite țări europene, un cursant FameLab. FameLab este o idee născută la Festivalul de Știință Cheltenham. Este un concurs de comunicare a științei în care concurenții au la dispoziție doar trei minute pentru a transmite un concept științific la alegere, și sunt jurați în funcție de conținutul, claritatea și farmecul prezentării lor.

Din 2007 FameLab s-a dezvoltat la nivel internațional printr-un parteneriat cu British Council. Acum, la mai puțin de 10 ani, concursul a devenit „viral”, peste 30 de țări din întreaga lume găzduind concursuri naționale. Participanții afirmă în unanimitate că ceea ce apreciază cel mai mult este masterclass-ul de două zile susținut, în fiecare țară, de comunicatori din domeniul științei din Regatul

Unit – și rețeaua internațională de cursanți. Numai în 2016, câștigători din 13 state membre ale Uniunii Europene au concurat la finala internațională din Cheltenham.

Știința este cu adevărat globală: 48% din articolele științifice din Regatul Unit rezultă din colaborări internaționale, iar 40% dintre cercetătorii care lucrează în Regatul Unit nu sunt din Regatul Unit. Mai mult de 50% dintre doctoranzii din Regatul Unit sunt studenți internaționali. Mai mult decât atât, între 10% și 20% din fondurile de cercetare științifică din Regatul Unit sunt alocate unor colaborări internaționale; iar cercetarea efectuată în instituțiile de învățământ superior din Regatul Unit a adus beneficii fiecărei țări din lume.

Spațiul geografic acoperit de FameLab este la fel de bogat și de complex. Împreună cu colegi de la FameLab din Italia și Grecia, Bo a contribuit la organizarea concursului din Suedia. Un cursant croat a convins, prin entuziasmul său, universitatea elvețiană unde studiază să demareze FameLab și acum concursul se desfășoară, de asemenea, și la CERN. Câștigătoarea din Austria din 2008 este italiancă - la rândul său, a inspirat lansarea FameLab în Italia, și mai târziu un alt câștigător al FameLab desfășurat în Austria s-a întors să se consulte cu echipa sa de origine, în Spania, pentru a începe concursul care a atras în cele din urmă atenția... actualei regine a Spaniei!

În Bulgaria, în fiecare an invităm membri FameLab de pretutindeni la Festivalul de Știință din Sofia prin parteneriate cu centrele noastre culturale naționale surori. La Sofia, aceștia își întâlnesc idoli științifici britanici Robert Winston sau Richard Dawkins – care susțin, de asemenea, prezentări la festival.

Aceste întâlniri nu sunt o coincidență – știința este o limbă globală. Este, de asemenea, un instrument puternic pentru relațiile culturale. Regatul Unit are un loc special în acest efort global pentru progres și prosperitate, inclusiv prin intermediul unor rețele cum ar fi FameLab International.

Revenind la club, Bo a început o conversație aprinsă cu chelnerița, care s-a dovedit a fi o studentă britanică la biochimie, aflată pentru un an într-un schimb în Suedia.

După ce a obținut diploma de doctorat, Bo face acum cercetări post-doctorale la Oxford. Și rețineți ce zic acum: într-o zi, numele lui va fi la știri, cu descoperiri îndrăznețe în nano-tehnologie. Dar, pentru moment îmi voi aminti cuvintele lui, „Bună, sunt un FameLabber și sunt dependent – de prietenii pe i le datorez”.

BIDISHA
Scriitor și om de
televiziune și radio

Dizolvarea granițelor culturale

Trăiesc în prezent în Beijing. Din China, Anglia pare câteodată un loc mic, sfâșiat de inegalitate și de lipsă de oportunități, și chinuit de temeri nefondate: de refugiați, de teroriști, de imigranți, de oameni care arată sau vorbesc diferit, de a fi invadați sau controlați de diverse forțe din afară, fie că vorbim despre burocrăția de la Bruxelles, sau despre violența radicalizată.

Marea Britanie are ceva de muncit la relațiile sale culturale. Trebuie să demonstrăm că nu suntem afundați în mod fatal în amintiri plăcute, monorasiale ale unei măreții care începe cu Beowulf și se încheie cu Virginia Woolf, cărora li se alătură de-a lungul drumului William Cuceritorul și William Morris. Trebuie să demonstrăm că nu suntem niște filistini aroganți din punct de vedere cultural, care vrem să ne jucăm în groapa mare de nisip comună numai dacă putem fi lideri și lua deciziile importante, sau dacă putem fi favorizați de jucătorii puternici – sau care vrem să ne jucăm doar cu cei care sunt exact ca noi.

Trebuie să acceptăm că sursele dominante de putere culturală nu sunt doar vorbitoare de engleză americană

sau britanică, ci pot proveni de oriunde, de la producătorii de filme chinezești, indiene sau iraniene la artiștii din câmpul artelor vizuale și coreografii din America Latină, la poeții din Orientul Mijlociu, romancierii din Europa Centrală și producătorii de filme documentare din Europa de Est.

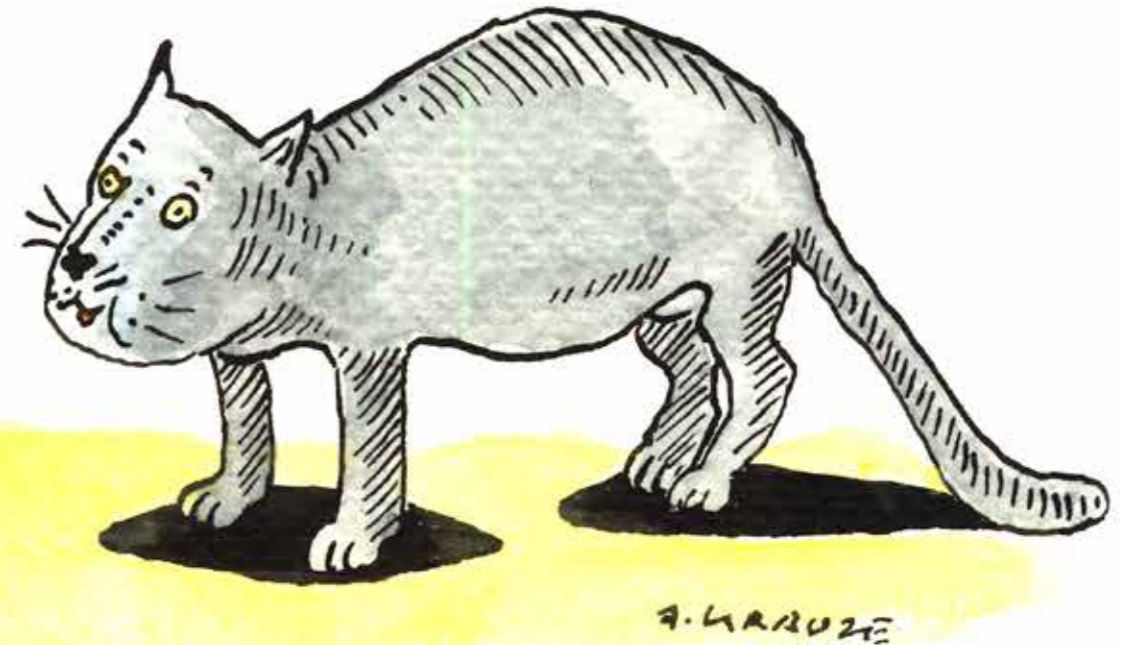
Singurul mod în care Marea Britanie va supraviețui ca participant demn de respect în comunitatea artistică și politică internațională este prin deschiderea și dizolvarea granițelor culturale. Ar trebui să începem prin a ne preocupa mai mult de limbile vorbite de vecinii noștri – și nu numai de către ei – ceea ce presupune să introducem mai multe limbi în curricula școlară

în același timp cu studierea romanelor, filmelor, artei și istoriei altor țări. Mi-ar plăcea să le oferim copiilor mai multe

oportunități de a învăța cel puțin o limbă care nu are alfabet latin – mandarina, de exemplu, araba, persana sau rusa. Am putea continua prin a reinvesti în arte și științele umaniste la nivel de universitate, oferind poziții în cadrul facultăților unor artiști și academicieni de talie internațională, încurajând totodată înscrierea studenților străini cărora să le solicităm plățirea unor taxe rezonabile, nu exorbitante. Am putea, de asemenea, să încurajăm absolvenții să lucreze ca artiști sau să învețe ca ucenici sau angajați ai instituțiilor culturale britanice.

Am putea facilita rezidențele pe termen lung și schimburile internaționale între artiștii din orice domeniu, de la poezie la olărie, în colaborare cu universitățile, galeriile de artă și fundațiile partenere din întreaga lume. Mi-ar plăcea să văd bani investiți în publicarea literaturii traduse în Regatul Unit și un efort al teatrelor britanice importante de a pune în scenă lucrări teatrale contemporane scrise de dramaturgi europeni; acest lucru este valabil și pentru centrele de film, de artă, de dans și festivaluri. Este, de asemenea, nevoie ca mass media generalistă să fie mult mai implicată în colaborarea cu personalitățile artistice

din Europa. Acest lucru înseamnă să fim deschiși, nu să strângem rândurile; să deschidem podul, nu să îl închidem; să ne simțim inspirați de noi influențe și să creăm o comunitate culturală care să arate diferit față de dinainte, să nu ne simțim amenințați, superiori sau elitiști. Înseamnă să depunem un efort uriaș să schimbăm cursul înainte de a fi prea târziu și de a deveni, cu adevărat, o insulă mică, izolată într-o mare rece.

TIM SUPPLE
Director de teatru
internațional

Măscăriciul lui Lear și Europa

În cazul în care Regatul Unit votează pentru a părăsi UE pe 23 iunie, mă voi muta și îmi voi muta și baza artistică în altă parte. Apartenența Regatului Unit la UE nu este crucială pentru producțiile de teatru. Decizia de a pleca ar fi legată de percepția mea cu privire la cine va conduce țara, în ce scopuri și cu ce mandat. Și, în parte, ar fi o întuire a modului în care voi putea păstra relația artistică deschisă și fluidă cu restul lumii de care am nevoie.

Întrebarea importantă privind modul în care ne putem păstra legăturile culturale dinamice și semnificative cu Europa este cel mai bine abordată printr-un prim principiu: națiunile vin și pleacă, dar sufletul artei este indestructibil. Crearea și exploatarea a ceea ce noi înțelegem prin cultură (teatru, filme, artă, cărți, muzică) reprezintă o națiune în sine, care este globală și trece dincolo de frontierele naționale și supra-naționale. Identitatea națională, tradițiile, preocupările și, uneori, propriile exprimări contribuie împreună la realizarea unei creații artistice plină de sens și dinamică. Dar, cele mai mari opere și experiențe nu sunt niciodată limitate de o astfel de concentrare. Ca și părinții buni, națiunile trebuie să cultive arta, dar

să nu spere niciodată să o dețină. Cine crede acum că piesele grecești antice „aparțin” statului elen modern? Același lucru va fi într-o zi, sper, adevărat și despre Shakespeare.

Dialogul și colaborarea dintre artiști ar trebui să fie cât mai independente de interesele naționale (și economice, religioase, ideologice, tribale). Atunci când cultura este valorificată de către aceste forțe, ea devine doar o altă agenție pentru putere și un mijloc de dominare. Ceea ce este rareori un lucru bun. Activitatea artistică înfloarește ca arenă alternativă și liberă. Ciudat, știu, că trebuie să cerem de la cei care au bani și putere să dea și să nu aștepte nimic în schimb – recunoștință poate, dar nu și loialitate, sprijin, discreție. Dar aceasta este cea mai bună afacere care poate fi făcută cu artiștii – așa cum regele Lear știa despre Măscăriciul lui: care mai este rostul lui dacă nu-l lași să spună ce vrea el?

Cu sau fără UE, cel mai bun mod de a păstra legăturile culturale în viață este să le finanțăm, să le sprijinim și în mod esențial, să le lăsăm să fie. Din punct de vedere practic, cel mai puternic răspuns la Brexit al unei agenții finanțatoare ar fi să anunțe imediat următoarele măsuri:

1. O creștere radicală a finanțării pentru schimburile și colaborările artistice (vizite, co-producție și comunicații) – banii existenți nu sunt nici pe aproape suficienți;
2. O regândire radicală a proceselor de finanțare – au devenit mult prea prescriptive, prea multe programe cu criterii precise... trebuie să fie mai deschise la orice vor artiștii să facă;
3. Să intervină pe lângă guvern să relaxeze procesele de acordare a vizelor pentru artiști – este dificil pentru mulți, din păcate.

Dar aș oferi ca sfat aceste trei acțiuni indiferent de rezultatul referendumului. Cu sau fără foarte recentul edificiu al UE, trebuie să lucrăm mai mult să păstrăm legăturile culturale dinamice și semnificative. Ele sunt de dorit, necesare și reprezintă motivul pentru care fac teatru.

© Zeynel Abidin

ELIF SHAFAK
Romancier, eseist
și vorbitor public

Visând în mai multe limbi

La prima mea vizită la Londra, cu mulți ani în urmă, m-am plimbat pe străzi observând plăcile albastre de pe fațade. Sunt dedicate artiștilor, filosofilor, oamenilor de stat, oamenilor de știință, scriitorilor... Venind din Istanbul, un oraș cu o istorie veche, însă cu o amnezie colectivă și mai veche, am fost izbită de felul în care memoria urbană era păstrată vie. M-am oprit în fața unei clădiri mari, albe, cu ochii lipiți de semnul rotund de afară. „Aici a trăit omul de stat și diplomatul otoman Mustafa Rechid Pasha”. Rechid Pasha a fost creierul din spatele Tanzimat-ului – o serie de reforme progresiste (introduse în Imperiul Otoman în secolul 19), din care una a fost abolirea sclaviei și a comerțului cu sclavi. Ce surpriză plăcută să văd că orașul Londra îl amintește și îl onorează – poate mai mult decât a fost el vreodată amintit și onorat în propria lui patrie.

Legăturile culturale sunt valori mici care călătoresc departe, ajungând pe țărmuri necunoscute. Când eram copil, m-am simțit întotdeauna legată de Anglia datorită lui Charles Dickens, Oscar Wilde, Roald Dahl și altor scriitori. Cu timpul, am găsit în limba engleză o nouă patrie. Cu toate că am fost criticată aspru în Turcia pentru că scriu în engleză și turcă, eu tot mai cred că este posibil, și chiar firesc, să visezi în mai multe limbi.

Din păcate, nu toată lumea poate fi un globe-trotter sau nomad. Un număr alarmant de oameni nu pun niciodată

piciorul pe „alte țărmuri”, și nu se întâlnesc niciodată față în față cu cineva de altă cultură, religie sau origine etnică. Izolarea aduce xenofobie. Dacă există o falie cognitivă între „noi” și „ei”, este mult mai ușor să se facă generalizări care alimentează temeri, clișee și stereotipuri. Nu este nimic mai periculos pentru o ființă umană decât să nu-și dea seama că este expusă la o prezentare unilaterală a realității. Primul lucru pe care societățile nedemocratice îl refuză cetățenilor lor este multiplicitatea. Una din problemele majore în Turcia și Orientul Mijlociu astăzi este felul în care milioane de oameni sunt supuși unei singure narațiuni, impusă de sus, cu privire la propria lor istorie, propriul lor regim politic și starea lucrurilor în lume.

În acest context, legăturile culturale de toate felurile au un impact pozitiv enorm. Arta povestirii înlocuiește particularitatea cu diversitatea. Cultura ajunge la cei care altfel ar fi rămas pentru totdeauna izolați. Din fericire, povestirile nu au nevoie de pașaport ca să călătorească.

Politica distruge punțile. Literatura le clădește. Politica împarte oamenii în categorii. Literatura le confruntă și le dizolvă. Politica prosperă pornind de la premisa că „noi suntem mai buni ca ei”. Literatura șoptește: „Celălalt sunt eu”. Relațiile culturale ale Regatului Unit cu Europa și dincolo de ea, vor avea o semnificație și mai mare de acum încolo. Astăzi, nu numai Uniunea Europeană, ca instituție, este pusă sub semnul întrebării, ci însăși noțiunea de

democrație. Tot mai mulți oameni în Orientul Mijlociu au început să spună că „poate democrația nu este singura cale înainte. Ceea ce ne trebuie este un lider puternic, tehnocrați competenți și birocrați loiali”. Ei mai spun de asemenea că drepturile femeilor, drepturile comunității LGBT și libertatea cuvântului sunt toate valori occidentale, nu universale. Acestea sunt afirmații obscure și periculoase. Observăm o creștere alarmantă a democrațiilor ne-liberale: țări (ca Turcia) care au un fel de sistem electoral, dar nu un adevărat stat de drept, separare a puterilor, diversitate în mass-media și libertatea cuvântului. Iar fără toleranță, nicio „democrație” nu poate fi cu adevărat democratică.

Scriitorii sunt ființe singuratică. Însă nu mai avem luxul de a fi apolitici sau distanți. Acum este timpul să ridicăm glasul și să intrăm în domeniul public pentru a reînvia umanismul și valorile umane esențiale. În acest secol, cultura a devenit noul câmp de luptă.

Putem avea o lume mai bună, mai sigură și mai pașnică numai dacă creăm legături culturale puternice, care transcend granițele religioase, naționale sau etnice. În noua ordine mondială, nu politicienii și diplomații ca Mustafa Rechid Pasha, ci cetățenii individuali vor fi cei care vor avea o contribuție esențială, la bine sau la rău. Este o alegere care ne așteaptă pe fiecare dintre noi: vom fi construi punți sau le vom distruge?

Editor: Roy Bacon

The views expressed in this publication are those of the individual authors and not of the British Council, unless otherwise stated.

The rights of Martin Roth, Nadia El-Sebai, Sean Rainbird, Agnès Catherine Poirier, Christos Carras, John Dubber, Martyn Poliakoff, Nick Barley, Gail Cardew, Johannes Ebert, Frank Burnet, Michael Bird, Lyubov Kostova, Tim Supple, Bidisha, and Elif Shafak to be identified as authors of this work has been asserted by them in accordance with the (United Kingdom) Copyright, Designs and Patents Act 1988. The rights of Pawel Kuczynski, Andrzej Krauze and Sophie Von Hellermann are similarly asserted.

With thanks to: Stephen Benians, Tony Buckby, Cortina Butler, Alice Campbell-Cree, Jacqueline Cohen, Alasdair Donaldson, David Green, Llywelyn Lehnert, Alistair MacDonald, Tim Slingsby and Ruth Ur.

© British Council, 2016. All rights reserved.